

Emílie Doskočilová, rozená Růžičková, se narodila 23. října 1896 v Oticích u Prahy (dnes část obce Strančice) v romské rodině Růžičků, což bylo tehdy typické příjmení ve skupině tzv. českých Romů. Shodou okolností se seznámila s Josefem Doskočilem pocházejícím z tkalcovské rodiny žijící v malé obci Crhov na Českomoravské vysočině. Ten se totiž po vyučení vydal na zkušenou někam do Čech, odkud si po čase Emilii přivedl do své rodné obce a roku 1926 se s ní oženil. To už měla Emílie Růžičková z předchozího vztahu dceru Boženu, která se stala součástí nové rodiny, do níž se následně narodil syn Ota a čtyři dcery: Ludmila, Emílie zvaná Míla, Marie a Anna.

Soužití smíšeného romsko-českého páru tehdy sice nebylo ničím zcela výjimečným, ale rozhodně ne obvyklým a také ne vždy pro okolí přijatelným jevem. Josef Doskočil se však u svých rodičů neseťkal s pochopením pro výběr své nevěsty, a tak byl nucen žít v obecní pazderně. Pracoval jako hlídač v lihovaru a příležitostně se živil také jako zemědělský dělník. Paní Emílie se spořádaně starala o domácnost a malé děti.

Skromný, ale jistě spokojený život rodiny Doskočilových se však zcela radikálně změnil roku 1943, který byl poznamenán prováděním tzv. osvětimského výnosu vůdce SS Heinricha Himmlera z prosince 1942. Ten stanovil pro všechny „Cikány a cikánské míšence“ internaci ve vyhlazovacím koncentračním táboře Auschwitz-Birkenau. Během března 1943 tak byly z Prahy, Brna a Olomouce vypraveny transporty, které následovaly transporty z tzv. cikánských táborů v Letech u Písku a Hodoníně u Kunštátu. Celkem bylo od března 1943 do ledna 1944 v hromadných transportech deportováno do koncentračního tábora v Osvětimi téměř 5 000 protektorátních Romů.

Mezi nimi byla i paní Emílie Doskočilová, která žila se svou rodinou na Olešnicku, jen několik málo kilometrů daleko od hodonínského tábora. S největší pravděpodobností tímto táborem neprošla, ale byla odtransportována do Osvětimi přímo z Brna prvním hromadným transportem Romů dne 7. března 1943. V tzv. cikánském rodinném táboře v Osvětimi nevydržela ani rok – 29. ledna 1944 tam zemřela. Otec rodiny pan Josef Doskočil zemřel 16. dubna 1944, tedy už rok po tom, co byla násilně odvezena jeho žena. O nejmenší z jejich dětí se pak postaraly některé rodiny z Crhova a okolí. Po válce byly prý umístěny do sirotčince a adoptovány do jiných rodin...

Paní Emílie Doskočilová zahynula v lednu 1944 následkem katastrofálních životních podmínek v koncentračním táboře v Osvětimi-Březince. Její příběh však žije dál v paměti jejích potomků a některých pamětníků. Na odvěčení Emílie Doskočilové vzpomíná dcera tehdejšího starosty obce Crhov paní Jaroslava Bavlínková:

„Pak přišel Hitler, válka a tažení proti Židům a cikánům, boj o čistotu rasy. U Hodonína zřídili Němci sběrný tábor pro cikány, tam je soustřeďovali a deportovali pak do Osvětimi a jiných vyhlazovacích táborů k likvidaci, to ale tehdy nikdo nevěděl. Prostě – napřed je do Hodonína přiváželi a pak zase odváželi.

Za nějaký čas k nám přišel z Olešnice četník. Totiž k nám – tatínek byl starostou, a protože nebyla řádná obecní kancelář, tak úřední obecní záležitosti vyřizoval doma, tak jako jeho předchůdci. Přišel četník, šli s tatínkem do světnice, a tatínek za sebou zavřel dveře od kuchyně. To bylo znamení, že tam nemáme chodit, že mají úřední jednání. Seděli tam dlouho. Pak vyšel tatínek a řekl mi: „Běž k Doskočilům a řekni, ať sem Doskočil přijde. Hned, je to důležité.“ Vyřídila jsem to, Doskočil přišel a zase se zavřeli ve světnici. Zase to trvalo dlouho. Pak Doskočil vyšel a odešel pryč. Tatínek s četníkem zůstali zavření ve

světnici. Za nějakou dobu se Doskočil vrátil se svou ženou, ona měla v ruce malý uzlíček. Šli do světnice, zase to trvalo dlouhou chvíli, pak vyšli všichni, on, Doskočil, odešel domů sám, a ona, Doskočilová, odešla s četníkem.

A pak nám to tatínek řekl. Četník přišel, řekl tatínkovi, že má rozkaz odvést Doskočilovou do Hodonína, že vůbec neví, jak by to udělal, je to strašné, ale poslechnout musí. Tak se uradili, že zavolají Doskočila, řeknou mu to, a řeknou mu, aby ji přivedl on. Tím jim dají možnost, aby ona utekla, když on se vrátí s tím, že ona není doma a neví, kde je, tak se nedá nic dělat. Jenže Doskočilovi přišli oba a řekli, že se doma o tom radili, a že ona se rozhodla, že půjde do Hodonína dobrovolně. Kdyby utekla, třeba by to pak odnesly děcka, třeba by je sebrali a strčili do toho Hodonína všechny. Takhle, když ona půjde dobrovolně, třeba se děcka zachrání. Dopadlo to tak. Doskočilovi pak říkali, že maminka napsala z Osvětimi, prý píše, že se má dobře. No!!! Po nějaké době pak dostali zprávu, že zemřela. Ale děcka všechny tu válku opravdu přečkaly.“